

Рибачук М. С.
студент ФММ;

Шендерівська Л. П.
канд. екон. наук, доц.,
доцент кафедри менеджменту підприємств
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського», м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-3104-9803

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Підвищення ефективності діяльності підприємства означає оптимізацію використання ресурсів для досягнення кращих результатів. Воно передбачає зростання продуктивності праці, підвищення якості продукції, зниження витрат, підвищення оперативності виробництва/надання послуг і покращення фінансових показників. Основна мета підвищення ефективності полягає у створенні конкурентних переваг, забезпеченні стабільного розвитку і зростанні прибутковості.

В умовах Індустрії 5.0 пріоритезується сталий розвиток, тому компаніям важливо досягати економічної, соціальної та екологічної ефективності. Це можливо завдяки системному впровадженню інновацій, автоматизації виробничих процесів, раціональному управлінню персоналом і стратегічному плануванню, і загалом побудові ефективної системи менеджменту. Ефективне підприємство здатне швидко адаптуватися до змін у мінливому, турбулентному ринковому середовищі, використовувати нові можливості та мінімізувати ризики, що робить його стійким і успішним у довгостроковій перспективі.

У дослідженні [3] розглядається підвищення ефективності діяльності підприємства на основі цифрових стратегій, що є актуальним напрямом у сучасному бізнес-середовищі. Автор підкреслює, що використання цифрових технологій дозволяє підприємствам не лише автоматизувати робочі процеси, а й отримувати більш точні дані для прийняття управлінських рішень. Це сприяє підвищенню швидкості та якості операцій, опрацюванню більших масивів даних, врахуванню більшого числа факторів, покращенню фінансових результатів, внутрішнього та зовнішнього іміджу компанії.

Одним із ключових аспектів цифрової трансформації є використання систем управління ресурсами підприємства (ERP-систем), які допомагають інтегрувати всі бізнес-процеси в єдину інформаційну систему. Завдяки цьому керівництво підприємства отримує можливість оперативно відстежувати фінансові, матеріальні та людські ресурси, що забезпечує ефективніше планування та прогнозування [1].

Окрім ERP-систем, важливим елементом цифрових стратегій є застосування аналітичних платформ і штучного інтелекту (ШІ) для аналізу ринку, прогнозування попиту та оптимізації маркетингових кампаній. ШІ дозволяє персоналізувати взаємодію з клієнтами, підвищуючи рівень їхньої задоволеності, що позитивно впливає на лояльність споживачів і збільшення продажів. Сучасні ERP-системи – це комплексні рішення на основі ШІ, які забезпечують моніторинг актуальних змін і корегування прогнозних і планових показників [1]. Менш ефективною, але релевантною в умовах дефіциту фінансування є цифровізація окремих бізнес-процесів, а також впровадження ШІ для вирішення вузькоспеціалізованих завдань. Ринок пропонує велике розмаїття цифрових рішень для вирішення спеціалізованих та комплексних завдань підприємств.

Важливим напрямом цифрової трансформації є автоматизація виробничих процесів за допомогою Інтернету речей (IoT) і робототехніки. Використання сенсорів і датчиків у виробничих системах дозволяє в реальному часі контролювати технічний стан обладнання, своєчасно виявляти несправності та зменшувати ризики простоїв. Це підвищує ефективність використання виробничих потужностей та знижує витрати на ремонт і обслуговування [1]. (IoT) і роботизація зменшують ризик порушення графіку виробничого процесу, підвищують ритмічність виробництва, збільшують лояльність споживачів, поліпшують умови і якість праці, відтак, підвищують соціальну ефективність бізнесу, мінімізують ризик помилок внаслідок людського фактора (втоми, неуважності та ін.). Загалом людські ресурси, відмінними рисами яких є креативність, критичне мислення, емпатійність, відіграють провідну роль у стимулюванні інноваційного розвитку. Згідно з дослідженнями [4], для забезпечення високої продуктивності праці необхідно інвестувати у професійне навчання та розвиток персоналу, створювати сприятливі умови для роботи, формувати корпоративну культуру, орієнтовану на підвищення якості обслуговування клієнтів.

Як показав аналіз, цифровізація сприяє вирішенню й екологічних завдань, що особливо актуально, зважаючи на той факт, що у сучасному світі зростає попит на сталий розвиток та

екологічну відповідальність бізнесу. Підприємства можуть зменшувати негативний вплив на довкілля шляхом оптимізації логістики (маршрутів, складських операцій, управління запасами, впровадження безпілотних транспортних засобів та ін.), впровадження енергозберігаючих технологій тощо. Зокрема, для вирішення логістичних завдань пропонуються такі цифрові рішення: TradeGecko, Fishbowl Inventory, Anaplan, e2open, Kinaxis RapidResponse, OMP Unison Planning, ShipBob Merchant Plus, monday.com.

Загалом автори [4] наголошують на важливості комплексного підходу до підвищення ефективності діяльності підприємства. Це означає, що впровадження окремих заходів не дасть значного ефекту без належного моніторингу, аналізу та оцінки результатів. Створення систем контролю дозволяє оперативніше визначати слабкі місця, оцінювати ефективність запроваджених стратегій та своєчасно коригувати управлінські рішення, приділяючи належну увагу різним напрямкам розвитку підприємства. Таким чином, ефективність підприємства може бути підвищена за рахунок інновацій, адаптації до змін, розвитку персоналу, екологічної відповідальності та постійного контролю за результатами діяльності [1]. Рішення щодо інноваційних стратегій мають узгоджуватися з візією, місією, метою функціонування компанії і орієнтувати її на максимально ефективне використання і розвиток потенціалу суб'єкта господарювання і ринку [2].

Незалежно від масштабу бізнесу, запорукою ефективності цифрових рішень є синергія взаємодії людини та диджитал-інструментів, оперативність ухвалення управлінських рішень. Це, своєю чергою, потребує від працівників цифрових навичок, здатності швидко опановувати нові технології, прагнення до постійного навчання, а також підвищення рівня кваліфікації не лише за основною спеціальністю, але й мультидисциплінарного, адже потрібні розуміння взаємодії і взаємозалежності бізнес-процесів, які безперервно удосконалюються, сутності економічних, ринкових явищ, причинно-наслідкових зв'язків, щоб, маючи результати дата-аналізу, розрахованих прогностичних значень тощо, уміти їх правильно інтерпретувати і надати пропозиції для удосконалення різних напрямів діяльності підприємства.

В умовах активізації впровадження цифрових рішень, актуалізуються питання цифрової безпеки з метою подолання/попередження цифрових загроз: кібератак, фішингу, витоку даних, тощо, а це особливо актуально в умовах війни. Зокрема, у 2025 році відбулася масштабна кібератака на онлайн-системи АТ «Укрзалізниця». Компанії потрібно було швидко мобілізувати відповідні ресурси для відновлення онлайн-продажу квитків та інших інформаційних систем.

Отже, формування і підтримка надійних систем цифрової безпеки потребує належного інвестиційного забезпечення. До сучасних засобів диджитал-захисту належать [1]: багаторівнева автентифікація, шифрування даних і постійний моніторинг інформаційних систем, що допомагає мінімізувати ризики втрати конфіденційної інформації та фінансових збитків.

Як показало проведене дослідження, ефективна інтеграція підприємства у цифрове середовище є необхідною умовою побудови конкурентоспроможного бізнесу, як на локальному, так і на міжнародному рівнях. Компаніям потрібно впроваджувати стратегії цифровізації, які комплексно охоплюватимуть бізнес-процеси. В умовах дефіциту фінансування а також малого розміру бізнесу прийнятним є поступове опанування диджитал-інструментів з тим, щоб у майбутньому вибудувати систему управління підприємством на засадах цифровізації. Постійне удосконалення цифрових інструментів вимагатиме від компаній безперервних інвестицій в актуалізацію диджитал-рішень заради системного підвищення ефективності та забезпечення гнучкості й адаптивності у висококонкурентному середовищі.

Впровадження цифрових технологій має охоплювати усіх стейкхолдерів концепції сталого розвитку, адже людиноцентристський підхід, раціональне використання матеріально-технічної бази, зміна пріоритетів на користь більш екологічних ресурсів, зменшить руйнівний вплив країн-диктаторів, які лідирують за видобутком і постачанням корисних копалин (передусім нафти і газу), на локальну і світову безпеку.

Список використаних джерел

1. Вишенський М. О. Управління впровадженням цифрових інновацій на підприємстві: дипломна робота на здобуття ступеня бакалавра: 073 Менеджмент. Київ, 2024. 82 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/bca3798f-3f46-45ef-888d-8e67dd97ec88/content> (дата звернення: 05.03.2025).
2. Гуткевич С. О., Шендерівська Л. П. Політика ефективного розвитку підприємств: управлінський аспект: монографія. Київ: НТУУ «КПІ», 2016. 211 с.
3. Олешкевич С. І. Підвищення ефективності діяльності підприємства на основі цифрових стратегій: магістерська дис. : 073 Менеджмент. Київ, 2024. 117 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/baa2a086-114b-406b-9e29-b7d1a7c04a5b> (дата звернення: 06.02.2025).
4. Продіус О., Афанасенко М., Пухленко В. Стратегічні напрями підвищення ефективності діяльності торговельного підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. №63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-119> (дата звернення: 07.03.2025).